

Oživený Vítkův Hrádek

HISTORIE A SOUČASNOST JIHOČESKÉ ZŘÍCENINY

Řadu let historicky cenný Vítkův Hrádek v jihovýchodním výběžku Šumavy chátral. Až v roce 1998 se dala dohromady skupina nadšenců, založila občanské sdružení a pustila se do díla.

Dnes se tak můžeme vžít do pocitů obránců hradu, kteří z výšky vyhlíželi nájezdníky.

Bez rizika bojů s nepřáteli se lze dnes z Vítkova Hrádku, někdy uváděného i jako Vítkův Kámen, kochat krásnými výhledy z hradní rozhledny. Většinu roku například na hladinu rozlehlé lipenské nádrže, Šumavu a Novohradské hory, za dobrého počasí až na panoráma rakouských Alp s masivy Velkého Prielu, Dachsteinu a Watzmanu.

Věžnili tu Václava IV.

Po vstupu do hradu se návštěvníci dozví, že zřícenina nejvýše položeného hradu v Čechách (1035 m) se nachází ve Svatotomášském pohoří při staré zemské hranici, kudy prochází hlavní evropské rozvodí. Wittinghausen založil v polovině 13. století Vítěk z Krumlova jako správní a obranné středisko nově osídlené oblasti. Svým rozsahem nepatřil k velkým hradům. Jeho jádro tvořila původně jen věž s jednoduchým vnějším opevněním. Ve 14. století se ale hlavní věž dočkala přestavby do dnešní podoby a svými rozměry 14 na 17,5 metru se zařadila k největším obytným hradním věžím v Čechách.

Po vymření krumlovské větve Vítkovců přešel hrad v roce 1302 do vlastnictví Rožmberků. Při povstání panstva v roce 1394 se hradní útroby staly kobkou uvězněného českého krále Václava IV. Husitské války se hradu nedotkly, v 16. století byl rozšířen obranný systém o nový pás hra-

FOTO: AUTOR

Zřícenina nejvýše položeného hradu v Čechách kousek od hranic s Německem sloužila do roku 1989 jako pozorovatelná pohraničnicků. Dnes je zde vyhlídková plošina, z níž jsou za dobrého počasí vidět rakouské Alpy.

deb s pětící nárožních dělových bašt. Zásobování hradní posádky vodou namísto hradní studně obstarávaly zazděné hliněné roury, svádějící dešťovou vodu do sběrné nádrže.

Zadlužený poslední rožmberský vladař Petr Vok prodal krumlovské panství i s Vítkovým Hrádkem císaři Rudolfovi II. Ještě za třicetileté války do roku 1648 sídlila na hradech ozbrojená posádka, ale od poloviny 18. století se hrad začal měnit ve zříceninu. Proslulý „kronikář“ Šumavy Adalbert Stifter (1805 až 1868) na hrad zasadil děj své povídky Hvozd i románu Vítěk a zvětšil i dobovou podobu hradu na několika obrazech.

V červenci 1861 do Svatého Tomáše zamířil korunnní princ Rudolf a následně v horské osadě vyrostl lovecký zámek Schwarzenberků. Zakonzervovaná zřícenina Vítkova Hrádku byla dále využívána jako rozhledna. Od roku

1948 se ale se vznikem železné opony a uzavřením pohraničí tehdejší „nepřátelské kapitalistické“ Německé spolkové republiky výhledy uzavřely, do roku 1989 sloužil hrad pohraničnickům jako pozorovatelná. Po roce 1989 se zase neotevřel turistům kvůli havarijnímu stavu zdiva.

Co dokázali dobrovolníci

Občanské sdružení Vítkův Hrádek získalo památku v roce 1998 do nájmu na 10 let od vlastníka, obce Přední Výtoň.

„Vytýčili jsme si za cíl hrad staticky zabezpečit, obnovit schodiště a k roku 2005, kdy uplynulo 200. výročí narození Adalberta Stiftera, vybudovat na vrcholu hradu vyhlídkovou plošinu. To vše se podařilo, výstupové schodiště bylo dokončeno v roce 2005 a v roce 2007 bylo dokončeno schodiště sestupové. Pouze se

FOTO: ARCHIV

nám nepovedlo vybudovat předpokládané zastřešení hradu v podobě dobové dlátové střechy,“ popisuje předseda sdružení Miroslav Kovačičin.

Obec Přední Výtoň letos sdružení prodloužila nájemní smlouvu na dalších deset let, do roku 2018. Nádvoří či prostor před hradem už brzo ožíví kulturní akce, které sdružení plánuje. Více o hradu i jeho postupné rekonstrukci na www.vitkuvhradek.cz. ■

PAVEL GEJDOŠ

Jak se tam dostat

Pěší turisté se na jihočeský hrad dostanou buď po červené značce z Přední Výtoně nebo po žluté z Fýdavy. Cykloturisté pak po číslované cyklostezce 1021, začínající taktéž ve Frýdově. Převýšení k hradu není zrovna malé (zhruba 300 metrů), ale šumavská příroda za to jistě stojí. Autem lze vyjet z Frýdavy až do obce Svatý Tomáš, kde nechybí výletní restaurace, a odtud dojít už jen 300 metrů k hradu.